

דברים (224)

ולהמיתם יתן אותנו בידם להינקם (ספורנו). תוצאת כתייתם מתבארת בפסוק (במדבר יד. א) "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה הוא במדבר", וכפי שדרשו חז"ל (סנהדרין קד.) : אתם בכיתם בכייה של חנים ואני אקבע לכם בכייה לדורות. היה הרב דסלר זצ"ל מראה איזו סיבה טמונה כאשר לא בטוחים ודבוקים בהקב"ה שהרי לפי דברי הספורנו בכייתם הייתה בכייה של תשובה ויראת שמים, אך היה טמון בה ערמומיות היצר לערפל את מחשבותם ולערב בה שמץ של חסרון ולסבור: "כי חזק ממנו". פגם זה בבטחון שהוא חסרון בפנימיות בדכיות בהשי"ת אי אפשר היה לתקן אלא בקביעות בכייה לדורות.

ספר "לחתך עליון"

מתינות סוד ההצלחה

ותקרבון אלי פלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחקרו לנו את הארץ (א. כב)

פירש רש"י: "ותקרבון אלי פלכם", בערבוביא, ילדים דוחפים את הזקנים, וזקנים את הראשים. לימדה כאן התורה לימוד נפלא והבחנה עצומה במעשי האדם אם הם רצויים או לאו. בני ישראל שבאו לבקש לשלוח מרגלים לא ה' בזה דבר לא טוב, שהרי משה הסכים עם זה. וכן מצינו שיהושע שלח מרגלים כשנכנס לארץ ישראל ולא היה בזה שום דבר רע. אמנם בכל מעשה אפשר שיצה"ט הוא המוביל ואפשר שהיצה"ר, אם יצה"ט מוביל כמובן יצליח ואם לאו אחריתו מר.

איך אפשר להבחין מיהו המוביל? גילתה לנו התורה כאן בפרשה. "ותקרבון אלי פלכם" בערבוביא, כאשר המעשה נעשה בדחיפות ובבהילות, זה סימן מובהק שנובע מצד הרע ואחריתו כשלון. אמנם מעשה הנעשה במתינות ובשיקול דעת אות היא כי יצה"ט הוא המוביל ובו טמון הצלחה מרובה.

ספר "אוצרות התורה"

לעבור את כל הנסיונות ולהשאר חי

ותשבו ותבכו (א. מח)

הגמרא אומרת (מסכת שבת דף קה:) : כל המוריד דמעות על אדם כשר, הקדוש ברוך הוא סופרן ומניחן בבית גנוזו, וכו'. מה פירוש אדם כשר? שמענו על כך פירוש יפה. בבהמה מצאנו את המונח "בהמה כשרה" ו"בהמה טריפה", שההבדל העיקרי ביניהן הוא, כידוע, שהבהמה הכשרה חיה 12 חודשים, והטריפה לא. והנה ב12 חודשים נכללות כל 4 עונות השנה, וגם "אדם כשר", הוא אדם המסוגל "לחיות" את כל עונות השנה, דהיינו

אלה הדברים אשר דבר משה וכו' (א. א)

הפה שאמר "לא איש דברים אנוכי" אמר "אלה הדברים" (מדרש תנחומא ב.)

מה מעליותא בפה שאמר לא איש אנוכי, שלו נאה ויאה לומר אלה הדברים. אך הר"ן בדרשותיו פירש שהטעם שמשה רבינו היה ערל שפתיים, היינו משום שלא יהא מקום לומר שמה שבני ישראל נענו מיד ואמרו נעשה ונשמע, היינו בגלל שמשה רבינו משך אותם בדיבורו, שהיה דיבורו שוטף וכובש, אלא אדרבה היה ערל שפתיים, ואם כן בע"כ שלא מחמתו קיבלו את התורה, אלא בכלל שהבינו שכל אות בתורה היא אמת ויציב. והשתא א"ש, הפה שאמר לא איש אנוכי, ועכ"ז הביא למצב שעל ידו כל ישראל אמרו כל אשר דיבר ה' וכו', יוכל להוכיחם עתה על שלא קיימו את דבריהם וחטאו ועברו על מצוות ה' שקיבלו עליהם.

ספר "המאור שבתורה"

ברכתו של משה

ה' אלקי אבותכם יסף עליכם ככם אלה פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם. (א. יא)

שואל רש"י: מהו שוב "ויברך אתכם כאשר דבר לכם"? ומתריך: אלא אמרו לו, משה, אתה נותן קצבה לברכתנו, כבר הבטיח הקב"ה את אברהם: "אשר אם יוכל איש למנות". אמר להם: זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם. נשאלת השאלה, מדוע משה רבינו ברך אותם: "יסף עליכם ככם אלה פעמים". אמר להם משה: אני בשר ודם ויש קצבה לברכתי. רואים מכאן שברכה איננה סתם אמירה בפה, היא איננה איחול וביטוי למשאלת לב בעלמא, אלא צריך שיהיה לה כיסוי, לא כל אדם יכול לברך. לא כל אדם ראוי להתברך, ולא כל ברכה אפשר לברך. רבי עקיבא איגר מפרש: שאין כונתו בברכה זו שיהיו פי אלף מכפי מה שהם כיום, דהיינו שישים ריבוא כפול אלף. לא זה החשבון, אלא "יסף עליכם ככם אלה פעמים", פי שנים מכפי מה שאתם היום, דהיינו מאה ועשרים ריבוא, ואחרי זה "אלף פעמים" תכפילו עצמכם עוד פעם ועוד פעם, עד אלף פעמים. לפי חשבון זה יגיעו למיליארדי מיליארדים. ועם כל זה אומר משה רבינו, יותר מזה אינני יכול, יש קצבה לברכתי. "יחי ראובן"

הטענה על בכי המרגלים למרות שהיה בכי של יראת שמים.

ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת יְהוָה אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו (א. כז)
על מה שעבדו עכו"ם במצרים לתת אותנו ביד האמורי, שאף על פי שיש לא-ל ידו לכבוש את האמוריים

לעבור כל הנסיונות של כל התקופות, ולהישאר "חי" במובן הרוחני.

ספר עלינו לשבח "דברים א"

וַיִּפֶּן וַיִּסַּע הַמֶּלֶךְ בְּרַה (ב, א)

דבר מופלא מצינו בכל הפרשת המסעות והחניות, והוא, שלא מוזכרת ולא פעם אחת האות ז. יש לבאר בדרך רמז. האות ז מורה מצד אחד על מספר ז. ומצד שני על כלי זיין. לפיכך יש לומר שהעדר האות ז מרמז על כך דבכל מסעותיהם בני ישראל לא נסעו בשבת כמבואר בתוספות (מנחות צה. ד"ה שמע), וכן מרמז על כך שבכל זמן היותם במדבר לא השתמשו בכלי זיין, כפי שמבואר בתרגום יונתן (לעיל כא, כד), שעם ישראל ערכו את מלחמותיהם בשם ה' והרגו בכך את אויביהם כמו בחרב.

להתעורר באהבתך בשם ספר "אהבת תורה"

אֲכַל בִּפְסָף תִּשְׁבְּרִי וְאֶכְלִי וּמִים בִּפְסָף תִּתֶּן לִי וְשִׁתִּיתִי (ב. כח)

שינתה התורה בלשונה בין בקשת האוכל לבקשת המים. באוכל נאמר "בִּפְסָף תִּשְׁבְּרִי", היינו על ידי מכירה, כנאמר "לשבור בר" (בראשית מג. ג), ואילו במים נאמר "בִּפְסָף תִּתֶּן לִי". לכאורה "תִּתֶּן לִי" הוא לשון מתנה, ואם רכשו מים בכסף, מה שייך לנקוט לשון מתנה. ביאר מרן הגרי"ז על פי דברי הרמב"ם (פ"ו מהלכות גזילה ה"ג): נהר המושך למעיינות הנובעין, הרי הם של כל אדם. נמצא שלסיוח מלך חשבון לא היתה בעלות על המים, ואף על פי שהסכימו ישראל לשלם כסף עבור המים, מכל מקום גם לאחר ששילמו, אין זה בגדר מכירה אלא בגדר נתינה. לפיכך נאמר: "ומים בִּפְסָף תִּתֶּן לִי"

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

מוסר: הפוגע באחרים, נענש בעצמו

ענשו של המצורע היא שישלח אחר כבוד מחוץ לשלושת המחנות וישב לבדו, כמו שנאמר: "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (ויקרא יג. מו) ב"מעין השבוע" הובא זה אינו רק מידה כנגד מידה, אלא כך ראוי ויאה לאדם המוציא גנות באחרים. משל למה הדבר דומה? אדם זימן לסעודה גדולה את כל רעיו, ובין כולם הושיב את בנו. תוך כדי כך פנה הבן אל האב ואמר: מתי כבר ילכו כולם? ברצוני להיות כאן לבדי. ענה לו אביו: אם כך רצונך, קום וצא! מוטב שתצא אתה לבדך החוצה מאשר שאשלח את כולם לכבודך. הוא הדין למי שנגוע במרירות ובארסיות כלפי חבריו, מוצא את גנותו ומדבר עליהם. אם כולם כה רעים עבורך, מדוע תתיסר ותשהה במחיצתם? התכבד נא וצא מבחוץ לשלושת המחנות ושב לבדך שם, וכך ייטב לכולם.

ספר "אדרבה תן בלבנו"

כתה הרמ"א (סי' תקנד סכ"ב): ונהגו להחמיר עד חצות בכל מלאכה שיש בה שיהוי קצת אפילו מעשה וכו'. כתב הפסקי תשובות (אות כא) ותיקוני בגדים אפילו קלים כתפירת כפתור וכדו' אסורה בליל ט"ב וביומו שהיא בכלל מלאכה שיש בה שיהוי, וכן בתיקוני בית שונים כמכשירי חשמל, תיקון רהיטים, אסור, והיינו עד חצות, ויר"ש מחמיר אף לאחר חצות. וכן אין מציעין את המיטות ואין מכינים צרכי סעודה ואין מדיחין את הכלים קודם חצות, וכל זה גם בט"ב שנדחה ליום ראשון. כשמדיחים הכלים ומכינים צרכי סעודה לאחר חצות יש לזהר לרחוץ במים צוננים ולא בחמים.

ספר "פסקי תשובות" חלק ו'

פתגם: גורלך בידך, מי שאמר יהיה טוב, הלך ולא השאיר כתובת.

ספר "שמחלה"

חקירה: הקדש

בקדושת ממון, שהקדושה מכח קניין (לחלק מהדעות), היא מתחדשת כל רגע ורגע ע"י הקניין. או שחלה מתחילה לעולם (קובץ שיעורים קידושין סו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מחבואים

מלמד דרדקי שהיה הולך לכפרים ללמד תורה לנערי ישראל, אמר פעם במנוד ראש: כל העסק הוא כעין משחק, מחבואים. כאשר המלמד בא, מתחבא התלמיד, כאשר בא המלמד לתבוע שכר לימוד, מתחבאים ההורים, ובסוף כאשר מבקשים לבחון את הנער, מתחבא המלמד.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף ג)

מזל טוב ליום הולדת של בני היקר חביב נ"י

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, ששא בנימין בין קארין מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת לויזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

